

KODEKS DOBREJ PRAKTYKI CHOWU I HODOWLI RYB W STAWACH KARPIOWYCH

CZERWIEC 2023

RYBNICTWO
I MORZE

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Autorzy:

dr inż. Mirosław Cieśla
lek. wet. Izabela Handwerker
dr Mirosław Kuczyński
dr inż. Andrzej Lirski
mgr inż. Zbigniew Szczepański
dr inż. Jerzy Śliwiński

Konsultanci:

Polski Karp – Organizacja Producentów
Polskie Towarzystwo Rybackie
Towarzystwo Promocji Ryb
Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów

Pracę tę poświęcamy pamięci Profesora Ryszarda Wojdy

- autorzy

SŁOWO WSTĘPNE

Opracowany i wdrożony w 2015 r. Kodeks Dobrej Praktyki Rybackiej w Chowie i Hodowli Ryb, w ciągu ośmiu lat funkcjonowania dobrze przysłużył się popularyzacji idei wdrażania dobrych praktyk w sektorze akwakultury. Upływ czasu nie zmienił też jego podstawowych funkcji. Nadal jest Kodeks dokumentem określającym zbiór najważniejszych zasad, których przestrzeganie gwarantuje zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, produkcji ryb zapewnia właściwe jej miejsce i rangę wśród innych gałęzi sektora produkcji żywności, samym rybom zaś umożliwia wzrost w warunkach jak najmniej ingerujących w ich przystosowania naturalne. Upływ czasu uwypuklił jednak specyficzne różnice w odniesieniu do wielu istotnych elementów dobrych praktyk pomiędzy stawową produkcją karpia, a intensywną akwakulturą ryb łososiowatych, mimo istniejących oczywistych elementów wspólnych. Ponadto, w dobie szybko postępujących zmian klimatycznych, zaczęto coraz wyraźniej doceniać pozytywną rolę

tradycyjnych hodowli karpiovych w aspektach przyrodniczych i związanych z retencją wody. Dlatego te¿, Kodeks niniejszy został w znacznym zakresie zaktualizowany i dostosowany do realnie występujących wymagań określonych przez specyfikę tradycyjnej produkcji karpia i ryb towarzyszących w stawach ziemnych. Nie uległy natomiast zmianie jego najbardziej istotne cele:

1. Określenie zrównoważonych technik produkcji w stawowej gospodarce rybackiej;
2. Wdrażanie standardów, które są zgodne z wymaganiami stawianymi przyjaznej środowiskowo oraz społecznie akceptowanej praktyce rybackiej;
3. Wskazanie obszarów zgodności między regulacjami prawnymi i oczekiwaniami konsumenta.

Dokonany przez Autorów gruntowny przegląd zapisów Kodeksu ukazał potrzebę ich aktualizacji, konsolidacji wcześniej rozproszonych w wielu artykułach wymagań, jak i ich doprecyzowanie tam, gdzie było to konieczne. Poszczególne rozdziały opatrzone preambułami, w których zawarte zostały szczegółowe opisy zjawisk, technik i czynności tak charakterystycznych dla stawowego chowu karpia. Założeniem Autorów było bowiem nie tylko stworzenie w ramach Kodeksu jednorodnej platformy informacyjnej odnośnie kardynalnych zasad prowadzenia działalności w zakresie tego chowu, ale także uczynienie tej platformy bardziej zrozumiałą dla użytkowników. Mamy zatem nadzieję, że zaktualizowany Kodeks będzie nadal swoistym poradnikiem właściwego postępowania w stawowym gospodarstwie rybackim. Nie należy go jednak traktować jako podstawowego źródła wiedzy, bowiem tej należy szukać gdzie indziej. Zadaniem Kodeksu jest jedynie usystematyzowanie najważniejszych obszarów związanych z technologicznym wykorzystaniem stawów, ich umiejscowieniem w środowisku przyrodniczym i prawnym. Szczególny wymiar ma także utwierdzone tradycyjnymi technikami zapewnienie dobrostanu karpia i innych gatunków ryb stawowych, a także działania w bezpośredni sposób skierowane na zapewnienie bezpieczeństwa konsumentom.

Choć w oczywisty sposób oparty na obowiązującym prawie, nie jest Kodeks obligatoryjnym dokumentem, którego stosowanie byłoby powszechnym obowiązkiem. Przeciwnie, największa wartość Kodeksu tkwi w dobrowolności podejmowania zobowiązań stosowania jego postanowień przez właścicieli, czy użytkowników gospodarstw stawowych

oraz ich pracowników. Istotą Kodeksu jest natomiast jego pomocnicza funkcja we wdrażaniu dobrych praktyk w gospodarstwie stawowym, co nie tylko pomoże w usystematyzowaniu i ujednoczeniu działań w wielu gospodarstwach, ale i z pewnością okaże się przydatne w przypadkach sięgania do wyższych formuł zapewniania jakości. To właśnie jakość oferowanych produktów akwakultury stawowej, w połączeniu z szeroką świadomością odnośnie sposobów jej zapewnienia, sprzyjać będzie ciągłej poprawie społecznego odbioru rybactwa stawowego, jako źródła zaopatrzenia w najwyższej jakości bezpieczną żywność o wyjątkowych walorach odżywczych. Świadomość stosowania odpowiedzialnych, zrównoważonych zasad produkcji tej żywności w warunkach akwakultury stawowej, niech będzie powszechną świadomością wspólną dla producentów i konsumentów. Mamy nadzieję, że Kodeks będzie sprzyjał jej budowaniu dla powszechnej korzyści.

ZRÓWNOWAŻONA I ODPOWIEDZIALNA AKWAKULTURA

Niniejszy Kodeks został sformułowany biorąc pod uwagę:

1. Ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego (Dz.U. z 2021 678 tj)
2. Zasady rozwoju odpowiedzialnej akwakultury zawarte w Kodeksie Postępowania dla Odpowiedzialnego Rybactwa FAO, zatwierdzony podczas 28 Sesji FAO (1995);
3. Komunikat Komisji Europejskiej „Strategia zrównoważonego rozwoju akwakultury europejskiej” (COM(2002)511); - nowy z 2021

4. Strategiczne wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE COM/2013/229
 - Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów- COM(2013) 229 final (Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture -COM/2013/229 - Communication to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (29/04/2013)
5. Plan Działań dla Bioróżnorodności w Działalności Rybackiej UE (The Biodiversity Action Plan for Fisheries of the European Community) (COM(2001)0162 final);
6. Techniczne Wytyczne FAO dla Zrównoważonego Rybactwa Nr5: Rozwój akwakultury (Departament Rozwoju FAO – 1997);
7. Zalecenia dotyczące ryb hodowlanych; Europejska Konwencja Ochrony Zwierząt Przetrzemywanych w Warunkach Hodowlanych (Rada Europy- 2005);
8. Reformę Wspólnej Polityki Rybołówstwa COM (2011) 425;
9. Guidance document on aquaculture activities in the Natura 2000 Network. European Commission, 2012
10. Dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dyrektywa 2000/60/WE)
11. Niebieski wzrost. Szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorze morskim i nadmorskim.
 - Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego oraz Komitetu Regionów. (Blue Growth. Opportunities for marine and maritime sustainable growth. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions COM(2012) 494 final)
12. Zalecenia dotyczące akwakultury słodkowodnej i dzikiej przyrody (AAC 2022-10, marzec 2022)
13. Wytyczne Dotyczące Jakości Wody i Czynności Wykonywanych Wobec Ryb Służące

Zapewnieniu Dobrostanu Ryb Utrzymywanych w Gospodarstwie Rybackim utworzona z własnej inicjatywy grupa Ds. Ryb w ramach Unijnej Platformy Ds. Dobrostanu Zwierząt

14. Zalecenia dotyczące dobrostanu ryb w transporcie żywych ryb (AAC 2022-07 marzec 2022)

I. WYMAGANIA FORMALNE, OBOWIĄZKI SPRAWOZDAWCZE, WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI

Stawowy chów ryb, pełniąc podstawową rolę produkcyjną, wymaga stosowania szeregu formalnych procedur i aktualnie obowiązujących przepisów prawnych. Lista obligatoryjnych

wymogów dla gospodarstw rybackich zależna jest od wielu czynników, m.in. formy prawnej gospodarstwa stawowego, wielkości zatrudnienia, sposobu poboru wody na potrzeby stawów. Istotny jest też zakres działalności, czy jest on ograniczony wyłącznie do chowu i hodowli ryb, czy też prowadzone są także czynności związane z ich przetwarzaniem. W celu promowania wielofunkcyjnych walorów gospodarki stawowej dopuszcza się udostępnianie stawów karpionych zainteresowanym osobom spoza gospodarstwa. Wstęp na teren stawów hodowlanych przez te osoby możliwy jest wyłącznie po uzyskaniu zgody właściciela, na warunkach przez niego określonych, np. po wyznaczonych ścieżkach edukacyjnych. Obowiązki sprawozdawcze podmiotów rybackich funkcjonujących w akwakulturze, związane są m.in. z gospodarowaniem wodą, oraz ze statystyką publiczną. Istotnym i niezbędnym dokumentem ujmującym zapisy czynności wykonywanych w stawie oraz uzyskiwanych efektów produkcyjnych jest księga stawowa. Zapisy z księgi stanowią podstawę analizy gospodarczej i planowania produkcji w następnych latach, wymagane są też przy rozliczaniu niektórych

projektów unijnych, w tym działań wodnośrodowiskowych. Spełniając wyżej wymienione, obligatoryjne obowiązki formalne i sprawozdawcze należy uwzględniać fakt częstych zmian legislacyjnych w tym obszarze.

1.1 Hodowcy ryb posiadają ważne pozwolenie wodnoprawne na pobieranie, piętrzenie i odprowadzanie wody z obiektu chowu i hodowli ryb. Obiekt chowu i hodowli ryb jest objęty stałym nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW). Spełnienie powyższych wymogów powinny poświadczать następujące dokumenty:

- a) pozwolenie wodnoprawne lub posiadanie potwierdzonego zgłoszenia wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego lub udokumentowanego złożenia wniosku o przedłużenie terminu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego określonego ustawą Prawo Wodne,

- b)** decyzja powiatowego lekarza weterynarii w sprawie nadania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (WNI).
- 1.2** Hodowcy ryb składają do odpowiednich instytucji, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem, sprawozdania dotyczące działalności rybackiej.
- 1.3** Osobom zainteresowanym hodowca udziela zgody na wstęp na teren stawów na warunkach przez niego określonych.
- 1.4** Właściciele gospodarstw oraz ich pracownicy systematycznie podnoszą swoją wiedzę i kwalifikacje rybackie.
- 1.5** Hodowcy ryb dbają o utrzymanie właściwego stanu technicznego grobli, rowów doprowadzających i odprowadzających wodę oraz innych budowli służących do pobierania, rozprowadzania, piętrzenia i odprowadzania wody.
- 1.6** Hodowca prowadzi księgę stawową w wersji „papierowej” lub elektronicznej bądź obydwu jednocześnie.

II. TECHNOLOGIA CHOWU I HODOWLI

Od niemal dwustu lat chów i hodowla ryb w tradycyjnych ziemnych stawach typu karpowego odbywa się zgodnie z metodą Dubisza, czyli przenoszenia (przesadzania) rosnących karpów do coraz to nowych stawów, po osiągnięciu przez ryby określonej fazy wzrostu.

Na pełny cykl hodowlany składają się następujące kategorie wiekowe/fazy wzrostowe karpów:

- wylęg
- narybek letni
- narybek jesienny
- narybek wiosenny
- kroczi
- ryby konsumpcyjne w cyklu dwu- lub trzyletnim
- selekty i tarlaki

Poszczególne wymienione kategorie wiekowe karpów mają różne wymagania środowiskowe. Dla optymalnego ich wzrostu konieczne jest zapewnienie stawów, które w maksymalnym stopniu dopasowane będą do wymagań danej grupy wiekowej karpów. Dlatego też w tradycyjnym obiegu chowu i hodowli ryb wyróżnia się szereg kategorii stawów, w których odchowywane są poszczególne stadia karpów. Są to:

- tarliska
- przesadki I
- przesadki II
- zimochowy narybkowe
- stawy kroczkowe
- zimochowy kroczkowe
- stawy towarowe
- stawy – magazyny
- stawy dla tarlaków i selektów (opcjonalnie)

Zachowanie opisanej powyżej cykliczności chowu i hodowli ryb sprawia, że stawowe gospodarstwa karpowe utrzymują przez lata swoje zdolności produkcyjne oraz pełnią szereg niezwykle istotnych funkcji pozaprodukcyjnych, głównie w zakresie retencji wody, ochrony środowiska naturalnego i wspierania jego różnorodności biologicznej.

Chów ryb hodowca może prowadzić w pełnym lub niepełnym cyklu/obrocie

produkcyjnym. Jeżeli dany obiekt chowu posiada wszystkie wymienione powyżej kategorie stawów, to wówczas możemy powiedzieć, że jest to chów w pełnym cyklu produkcyjnym. Pod pojęciem niepełnego cyklu produkcyjnego należy rozumieć taki system chowu ryb, w którym hodowca realizuje tylko część pełnego cyklu, produkując wybrane stadia wiekowe karpia z materiału własnego lub nabywanego z zewnątrz.

Istotne jest, aby hodowcy, w miarę dostępności wody, przestrzegali terminów napełniania i spuszczenia stawów danej kategorii i nie przedłużali ustalonego terminu chowu, ponieważ grozi to zachwianiem dobrostanu ryb, obniżeniem ich przeżywalności i obniżeniem efektywności produkcji.

Termin napełnienia danego stawu wodą i czas jego użytkowania zależy jest od kategorii wiekowej karpia dla której został on przeznaczony w danym roku. Pozostawienie stawów bez zalewu i bez użytkowania rybackiego nie powinno mieć miejsca ponieważ grozi ich dewastacją i prowadzi do utraty zdolności produkcyjnych. Ugorowanie stawu karpowego winno być podyktowane „czynnikami wyższymi”, takimi jak konieczność przeprowadzenia gruntownego remontu, zwalczanie chorób lub awarie urządzeń hydrotechnicznych służących do pobierania, piętrzenia i odprowadzania wody ze stawu.

Istotnym ryzykiem związanym z chowem i hodowlą ryb w tradycyjnych stawach ziemnych jest niebezpieczeństwo wystąpienia zatrucia a nawet śnięcia ryb w efekcie dostania się do

obiektu stawowego zanieczyszczonej wody. Jest to ryzyko, którego niestety nie da się wyeliminować lub nawet zminimalizować, ponieważ stawy karpowe są otwartymi akwenami, a dopływająca do nich woda na ogół nie jest w żaden sposób filtrowana lub uzdatniana. W stawach karpowych prowadzi się stałą obserwację jakości dopływającej wody, jej barwy, wyglądu i zapachu. W sytuacji podejrzenia wystąpienia zatrucia wody hodowca powinien podjąć działania zmierzające do ochrony ryb oraz do wykrycia źródła zatrucia. W tym celu powinien pobrać próbki wody i poddać je analizie najlepiej w akredytowanym laboratorium.

Do utrzymania tradycyjnych ziemnych stawów typu karpowego w odpowiednim stanie technicznym, gwarantującym możliwość stabilnego chowu i hodowli ryb na satysfakcjonującym hodowcę poziomie, niezbędne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej. Czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na zachowanie wysokich walorów produkcyjnych stawów są odpowiednio wysokie obsady karpia, co wynika ze sposobu żerowania tych ryb. Żerujące karpie „przekopują” dno stawu w poszukiwaniu pokarmu, powodując poruszanie osadów i ich szybsze mineralizowanie. Tym samym ilość osadów na dnie stawu ulega zmniejszaniu lub przynajmniej nie powiększa się. Dodatkowo, takie intensywne przekopywanie dna uniemożliwia rozwój

roślinności, ponieważ jest ona, w pewnym sensie, wykopywana przez żerujące karpie. Intensywnie wyjadany pokarm naturalny stale odbudowuje się i tym samym wydajność naturalna utrzymywana jest przez lata na wysokim poziomie.

Nie mniej istotne znaczenie dla właściwego funkcjonowania stawów karpowych i utrzymania wysokich walorów produkcyjnych i środowiskowych ma stosowanie zabiegów służących zachowaniu ich we właściwej kulturze.

Do głównych zabiegów służących utrzymaniu stawów karpowych w wysokiej kulturze należy:

- wapnowanie
- uprawa dna
- melioracja
- wykaszanie nadmiernie rozrastającej się roślinności szuwarowej

Zabiegi te służą utrzymywaniu na wysokim poziomie wydajności naturalnej stawów. Są to

również zabiegi, które spowalniają lub wręcz całkowicie hamują procesy tzw. „starzenia się” stawów i ich lądowania. Cykliczne zabiegi utrzymania stawów w kulturze rybackiej powodują redukcję ilości osadów dennych, ograniczają porost roślinności wynurzonej typu szuwarowego, zmniejszają parowanie wody i tym samym umożliwiają zachowanie zdolności retencyjnych i produkcyjnych stawów przez setki lat.

Chów i hodowla ryb w tradycyjnych stawach ziemnych według metody Dubisza wymaga kilkukrotnego ich odławiania w związku z koniecznością przenoszenia do kolejnych stawów. Odłowy zawsze są prowadzone w ten sposób, aby do absolutnego minimum ograniczyć czas przebywania ryb poza wodą. Ale dla zachowania dobrostanu konieczne jest stosowanie zabiegu tzw. odpijania ryb po odłowie, czyli przetrzymywania ich na przepływie dobrze natlenionej wody.

Aby chów i hodowla karpia były ekonomicznie opłacalne niezbędne jest stosowanie dokarmiania ryb. Można prowadzić je z wykorzystaniem zbóż, jak i pasz pełnoporcjowych, zależnie od przyjętego systemu chowu karpia, uwarunkowań rynkowych i środowiskowych oraz naturalnej produktywności stawów. Niezależnie od rodzaju stosowanych pasz istotna jest kontrola jej wyjadania. Dla prawidłowej oceny i monitorowania żerowania karpia wskazane jest wyznaczenie stałych miejsc, w których karma jest zadawana.

Efektywne wykorzystanie zadawanej paszy zależy między innymi od temperatury wody oraz ilości rozpuszczonego w niej tlenu. Gdy warunki środowiskowe są niekorzystne dla karpia, zbyt obfite dokarmianie prowadzi do zaburzeń fizjologicznych, obniżania odporności na choroby aż do śnięć włącznie. Dlatego też hodowcy powinni systematycznie monitorować temperaturę wody oraz zawartość tlenu w wodzie i dostosowywać intensywność dokarmiania karpia do aktualnych uwarunkowań środowiskowych w stawie.

Opisane powyżej główne zasady pozwalają na sformułowanie poniżej wymienionych zasad zachowania dobrych praktyk w zakresie chowu i hodowli:

- 2.1.** Hodowca prowadzi chów ryb w tradycyjnych stawach ziemnych typu karpionego z wykorzystaniem metody przesadkowania, w pełnym lub niepełnym cyklu produkcyjnym.
- 2.2.** Hodowca użytkuje stawy w sposób ciągły, zgodnie z przyjętą w danym obiekcie stawowym technologią chowu, nie pozostawia stawów pustych bez uzasadnionego powodu.

- 2.3.** Hodowca stosuje takie zagęszczenia obsady poszczególnych kategorii wiekowych karpów w stawach, aby maksymalnie wykorzystać zasoby pokarmu naturalnego i zadawaną paszę.
- 2.4.** Hodowca zapewnia rybom optymalne warunki wzrostu oraz dobrostanu poprzez terminowe i właściwe przygotowanie stawów dla danej kategorii wiekowej ryb oraz terminowy ich odłów i przeniesienie obsady do stawu kolejnej kategorii.
- 2.5.** Hodowca systematycznie stosuje zabiegi służące utrzymywaniu wysokiej wartości hodowlano-produkcyjnej stawów, takie jak: wapnowanie, uprawa dna, melioracje rowów stawowych, zapobieganie nadmiernemu rozwojowi wynurzonej roślinności wodnej, odwadnianie, osuszanie, użytkowanie przemienne stawów - stosownie do uwarunkowań wodnych i środowiskowych obiektu.
- 2.6.** Hodowca systematycznie monitoruje podstawowe parametry wody mające wpływ na

żerowanie karpia i ich przyrosty tj. temperaturę wody, ilość rozpuszczonego tlenu i jej odczyn. Dane takie są rejestrowane i przechowywane.

2.7. Hodowca stosuje do dokarmiania ryb pasze o wielkości, składzie odżywczym w ilościach takich, aby zapewnić rybam właściwy wzrost i kondycję.

2.8. W okresie dokarmiania ryb hodowca systematycznie monitoruje wyjadanie zadawanej paszy.

2.9. Hodowca systematycznie prowadzi połowy kontrolne ryb celem monitorowania stanu zdrowotnego i tempa ich przyrostów. Wyniki są notowane i przechowywane.

2.10. Hodowca podejmuje wszelkie możliwe działania mające na celu ochronę zdrowia ryb i ograniczenia ryzyka ich śmierci. W przypadku podejrzenia zatrucia wody hodowca podejmuje wszelkie działania zmierzające do ochrony ryb oraz do wykrycia źródła zatrucia.

2.11. Hodowca prowadzi systematyczne usuwanie twardej wodnej roślinności wynurzonej,

zadrzewień, zakrzewień i roślinności zielonej z grobli stawowych w sposób, który nie wpływa niekorzystnie na różnorodność biologiczną stawów. W przypadkach konfliktowych pierwszeństwo mają działania służące utrzymaniu wysokiej kultury stawów.

- 2.12.** Hodowca stosuje zabieg odpijania (kondycjonowania) ryb po odłowie wykorzystując w tym celu zarówno stałe, jak również ruchome odłówki i płuczki.
- 2.13.** Hodowca stosuje w obiekcie zabezpieczenia uniemożliwiające niekontrolowaną migrację ryb do i z obiektu chowu i hodowli.

III. OCHRONA ŚRODOWISKA

Znajomość procesów zachodzących w ekosystemach stawowych warunkuje uzyskiwanie satysfakcjonujących rezultatów produkcyjnych. Bogactwo i wielkość dostępnych dla ryb zespołów organizmów pokarmowych zależy od wielu czynników. Obok naturalnych uwarunkowań takich jak woda, gleba, temperatura czy światło, istotną rolę w budowaniu produktywności naturalnej środowiska stawu odgrywają stosowane przez hodowców zabiegi utrzymujące stawy karpowe w wysokiej kulturze. Dają one efekt w postaci zwiększenia zasobów substancji biogennych, usprawniają krążenie materii organicznej nagromadzonej w dnie stawu, służą utrzymaniu powierzchni czynnej dna, poprawiając warunki sanitarne. Bez tych czynności niemożliwe jest utrzymanie sprawności produkcyjnej stawów. Zrozumiałe jest, że zabiegi prowadzone przez hodowców w kierunku uzyskania wysokiej produktywności biologicznej stawów muszą uwzględniać konieczność zachowania dobrego stanu środowiska. W zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniom szczególną uwagę należy zatem poświęcić tym substancjom, których wykorzystanie jest niezbędne w toku produkcji, a które potencjalnie mogą wpływać w przypadku niekontrolowanej emisji na stan środowiska naturalnego. Przykładem mogą być nawozy, paliwa czy inne substancje chemiczne. Jako niezbędne należy uznać ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia wód tymi substancjami przez zastosowanie właściwych procedur.

Unikatową właściwością chowu ryb w stawach ziemnych typu karpowego, jest połączenie funkcji produkcyjnych i pozaprodukcyjnych. Jest to niewątpliwie przykład zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych w produkcji żywności. Stosowane od lat zabiegi hodowlano-produkcyjne nie tylko nie zagrażają biologicznej różnorodności siedlisk stawowych ale wręcz ją wzmacniają.

Ze względu na fakt masowego występowania na terenie obiektów stawowych szkodników rybackich należy stosować rozwiązania, które pozwalają wpływać na ograniczenie szkód wywoływanych przez te zwierzęta. Utrzymanie właściwego stanu „warsztatu produkcyjnego” czyli infrastruktury stawowej związane jest również z ograniczeniem występowania zespołów roślinności porastającej groble oraz misy stawów. Generalnie uznaje się tę roślinność za niekorzystną. Nadmierny rozrost w pierwszym przypadku może spowodować uszkodzenie grobli, a w drugim ograniczenie powierzchni produkcyjnej.

Zmiany przepisów dotyczących akwakultury wymagają ciągłego doskonalenia wiedzy oraz umiejętności pozwalających na zgodne z przepisami stosowanie procedur wykorzystywanych w chowie i hodowli ryb. Znajomość obowiązujących aktów prawnych

umożliwia prawidłowe i skuteczne prowadzenie działalności określanej jako akwakultura stawowa typu karpowego. Sprzyja również aktywnemu udziałowi podmiotów akwakultury w procesie stanowienia przepisów istotnych dla sektora.

Istotnym elementem jest kształtowanie dobrego społecznego wizerunku gospodarki stawowej jako przyjaznej środowiskowo dziedziny produkcji żywności i możliwie szerokie upowszechnianie wiedzy w tym zakresie. Działania edukacyjne prowadzone przez hodowców we współpracy z innymi producentami, organizacjami branżowymi, ośrodkami naukowymi pozwalają na szersze społeczne zrozumienie zasad funkcjonowania gospodarki stawowej oraz jej pozytywnej roli dla środowiska naturalnego.

Powyższe spostrzeżenia pozwalają na sformułowanie następujących zasad w zakresie dobrych praktyk odnoszących się do ochrony środowiska:

- 3.1** Hodowca prowadzi chów i hodowlę ryb w stawach utrzymanych we właściwej kulturze rybackiej.
- 3.2** Hodowca stosuje, magazynuje i transportuje substancje chemiczne w sposób zapobiegający ich niekontrolowanemu przenikaniu do środowiska.
- 3.3** Hodowca wykorzystuje substancje chemiczne zawsze zgodnie z przeznaczeniem oraz zachowaniem wymagań dotyczących bezpieczeństwa ich stosowania i terminu ważności.
- 3.4** Hodowca podejmuje dopuszczalne prawnie działania ograniczające występowanie na stawach szkodników rybackich.
- 3.5** Hodowca może nie zrealizować zezwolenia na zwalczanie szkodników rybackich jeżeli uzna, że osiągnięto zakładane efekty.
- 3.6** Hodowca aktywnie uczestniczy w konsultowaniu i przygotowaniu planów zadań ochronnych dla obszarów, na których zlokalizowane są stawy rybne, aby uwzględniano w nich kluczową rolę ekonomicznie opłacalnej produkcji ryb przy równoczesnym zachowaniu przyrodniczych funkcji stawów.
- 3.7** Hodowca w ramach obowiązujących przepisów usuwa zadrzewienia i zakrzewienia zagrażające infrastrukturze stawów.
- 3.8** Hodowca reguluje rozwój roślinności wodnej na terenie obiektu.
- 3.9** Hodowca stosuje techniki i rozwiązania pozwalające na oszczędności surowców,

materiałów i energii.

- 3.10** Hodowca składowuje odpady powstające na terenie gospodarstwa sposobem zabezpieczającym je przed roznoszeniem przez zwierzęta, jak również ich negatywnym wpływem na wodę czy glebę.
- 3.11** Hodowca doskonali wiedzę w zakresie ochrony środowiska poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach i warsztatach.
- 3.12** Hodowca współpracuje z innymi podmiotami na rzecz edukacji w zakresie ochrony środowiska a w szczególności propagowania środowiskowej roli gospodarki stawowej.
- 3.13** Hodowca aktywnie uczestniczy w procesie konsultacji społecznych związanych z przedsięwzięciami które mogą mieć wpływ na środowisko oraz w pracach legislacyjnych dotyczących ochrony środowiska.

IV. ZDROWIE I DOBROSTAN RYB

Środowisko wodne w którym utrzymywane są ryby wymaga szczegółowej wiedzy i świadomości o jego wpływie na ich zdrowie. Dlatego też, chów ryb wymaga od hodowcy o wiele więcej uwagi, niż ma to miejsce w przypadku prowadzenia chowu zwierząt gospodarskich, szczególnie w celu wczesnego wykrywania chorób. Bardzo istotnym elementem nadzoru nad stanem zdrowia ryb jest bieżąca obserwacja stawów oraz regularne prowadzenie badań klinicznych przez lekarza weterynarii. Choroby zakaźne, metody ich zwalczania, zasady uzyskania statusu gospodarstwa wolnego od chorób zakaźnych zwalczanych z urzędu oraz nadzór prowadzony przez inspekcję weterynaryjną są określone prawnie zarówno w ramach prawa krajowego, jak i UE. Każde gospodarstwo rybackie zajmujące się chowem ryb podlega nadzorowi ze strony powiatowego lekarza weterynarii, a tym samym kontrolom spełniania wymagań weterynaryjnych. Hodowcy ryb mają także właścicielski obowiązek prowadzenia nadzoru stanu zdrowia ryb który musi uwzględniać również zasady bioasekuracji. Obejmuje ona nie tylko procedury mycia i dezynfekcji, ale również wprowadzenie barier higienicznych oddzielających kolejne stadia rozwoju ryb, ich przetwórstwo oraz wprowadzenie środków zwalczania drapieżników, co również ma istotny wpływ na dobrostan ryb w obiektach stawowych. Istotnym elementem ograniczającym ryzyko wystąpienia czynnika zakaźnego jest wprowadzanie do obiektu chowu i hodowli materiału obsadowego ryb o potwierdzonym statusie zdrowotnym z gospodarstwa wolnego od chorób zakaźnych.

Ocenę zagrożenia epizootycznego (określenie zagrożenia zdrowia dla ryb produkowanych we własnym gospodarstwie) prowadzi się uwzględniając:

- a. ocenę źródeł poboru wody – zagrożenia zdrowotne;
- b. ocenę zagrożenia spowodowanej bliskością innych gospodarstw (szczególnie przy korzystaniu z tego samego źródła wody przez kilka gospodarstw),
- c. ocenę zagrożeń płynących z działalności rolniczej i przemysłowej prowadzonej w otoczeniu stawów.

Po dokonaniu oceny zagrożenia epizootycznego, jako działanie następcze należy wdrożyć program nadzoru właścicielskiego, który powinien opierać się na ścisłej współpracy z lekarzem weterynarii - ichtiopatologiem opiekującym się gospodarstwem oraz utworzyć i prowadzić dokumentację potwierdzającą realizację programu nadzoru. Współpraca z lekarzem ma na celu właściwe reagowanie na problemy zdrowotne ryb oraz prowadzenie profilaktyki. Bardzo istotne jest odpowiedzialne stosowanie środków przeciwdrobnoustrojowych, tak aby zapobiegać wystąpieniu oporności, co może powodować niekorzystne skutki dla zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego. Zaleca się również, aby gospodarstwa korzystające z jednego cieką wodnego prowadziły wspólny program nadzoru stanu zdrowia ryb, w celu zabezpieczenia wszystkich gospodarstw zlokalizowanych na tym cieku.

Zapewnienie odpowiednich warunków środowiska w którym utrzymujemy ryby, pozwala nie tylko na zachowanie statusu zdrowotnego, ale jest również jednym z elementów dotrzymania warunków dobrostanu ryb. Działania prowadzone w obiekcie na rzecz dobrostanu muszą eliminować czynniki stresowe na każdym etapie produkcji. Zapewnienie dobrostanu w trakcie czynności wynikających z procesów technologicznych (odłowy, sortowanie) obejmuje przede wszystkim skracanie do niezbędnego minimum czasu manipulacji. Zasady transportu oraz uboju/uśmiercania ryb są dookreślone prawnie, a brak stosowania się do tych zapisów wiąże się z odpowiedzialnością karną na podstawie ustawy o ochronie zwierząt. Transport żywych ryb z zachowaniem ich dobrostanu wymaga specjalistycznej wiedzy zdobytej w trakcie odpowiednich szkoleń. Baseny w których przetrzymywane lub przewożone są ryby muszą być szczelne, o gładkich ścianach, aby nie powodowały uszkodzeń powłok ciała ryb i jednocześnie aby były łatwe do mycia i dezynfekcji. Niezbędne jest wyposażenie ich w instalację umożliwiającą napowietrzanie lub natlenianie wody. Woda przeznaczona do transportu

i przetrzymywania ryb powinna być dobrej jakości, a jej temperatura powinna być jak najbardziej zbliżona do temperatury wody w której przebywały ryby przed transportem. (różnica adaptacyjna to max 3°C) W przypadku użycia wody wodociągowej uzdatnianej

chlorem, przed umieszczeniem w niej ryb powinno się umożliwić ulotnienie wolnego chloru. W trakcie przewożenia lub przetrzymywania ryb, stosunek objętości wody do ich masy powinien uwzględniać specyficzne wymagania gatunku ryb oraz ich wiek. W miejscu sprzedaży żywe ryby muszą być przetrzymywane w basenach z wodą o jakości uwzględniającej wymagania gatunku ryb, a baseny powinny mieć system napowietrzający lub natleniający. Wyposażenie stoisk (stoły, wagi, blaty, pojemniki) nie może powodować okaleczeń ryb. Przed uśmierceniem ryby powinny być ogłuszone przez uderzenie w głowę w okolicy mózgu, po czym niezwłocznie uśmiercone. Wybór innych technik ogłuszania i uśmiercania ryb uwzględniać

powinien wyniki badań naukowych, postępu technologicznego i formalnego dopuszczenia odpowiednich urzędów do użytku.

Przewożonym rybom powinien towarzyszyć dokument potwierdzających ich zdrowotność oraz pochodzenie, jeżeli ryby przemieszczane są w obrębie UE, dokumentem właściwym jest świadectwo zdrowia systemu TRACES NT. W przypadku krajów trzecich należy się upewnić, czy kraj do którego hodowca sprzedaje ryby nie ma szczególnych wymagań zdrowotnych lub hodowlanych oraz własnego wzoru świadectwa zdrowia (można to sprawdzić u PLW).

- 4.1** Hodowca zgłasza zamiar prowadzenia działalności w zakresie prowadzenia chowu /hodowli ryb, do Powiatowego Lekarza Weterynarii (PLW) właściwego dla miejsca prowadzenia gospodarstwa na 30 dni przed jej rozpoczęciem. Rejestracji można poddać jedno gospodarstwo indywidualnie lub grupę gospodarstw usytuowanych na tym

samym cieku i objętych wspólnym planem bioasekuracji.

- 4.2 W przypadku prowadzenia działalności podlegającej zatwierdzeniu przez PLW (przedsiębiorstwo produkcyjne sektora akwakultury/zakład akwakultury) hodowca wdraża zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP)/bioasekuracji, w formie opisanych procedur i instrukcji ze stosowną dokumentacją potwierdzającą ich realizację.
- 4.3 Hodowca opracowuje i realizuje we własnym zakresie i w oparciu o ocenę zagrożenia epizootycznego program nadzoru stanu zdrowia ryb, który ma na celu wykrycie podwyższonej śmiertelności oraz wystąpienie chorób ryb.
- 4.4 Hodowca stosuje weterynaryjne środki lecznicze pod nadzorem lekarza weterynarii opiekującego się obiektem.
- 4.5 Hodowca prowadzi dokumentację leczenia i wykorzystania środków leczniczo-weterynaryjnych w obiekcie.
- 4.6 Hodowca zgłasza PLW każdy przypadek wystąpienia podwyższonej śmiertelności ryb w gospodarstwie lub każdy przypadek podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej ryb.
- 4.7 Hodowca poddaje się kontrolom prowadzonym przez PLW.
- 4.8 Hodowca wprowadza na rynek zdrowe ryby nie wykazujące objawów klinicznych chorób, pochodzące z gospodarstw wolnych od chorób zakaźnych.

- 4.9** Ryby przeznaczone do dalszego chowu i/lub hodowli (zarybienie, obsadzenie) hodowca zaopatruje w dokument potwierdzający zdrowotność oraz pochodzenie (świadcstwo zdrowia).
- 4.10** W przypadku współpracy handlowej z innymi krajami, każdą przesyłkę ryb hodowca zaopatruje w stosowne świadectwo zdrowia dla zwierząt akwakultury.
- 4.11** Hodowca oraz pracownicy gospodarstwa zatrudnieni bezpośrednio w produkcji i transporcie ryb posiadają wiedzę na temat aktualnych uregulowań prawnych dotyczących dobrostanu ryb i zasad ich stosowania.
- 4.12** Hodowca ogranicza do niezbędnego minimum wszelkie manipulacje rybami, wynikające z charakteru produkcji.
- 4.13** Hodowca w trakcie manipulacji rybami stara się aby przebywały one bez wody w jak najkrótszym czasie.
- 4.14** Hodowca wprowadza odpowiednie środki zwalczania drapieżników, uwzględniając ryzyko rozprzestrzeniania się chorób, jakie stwarzają te drapieżniki.
- 4.15** W celu zapewnienia dobrostanu i bezpieczeństwa zdrowotnego ryb, hodowca stosuje odpowiednie dla danego gatunku gęstości obsad uwzględniając istniejące warunki środowiskowe.
- 4.16** Hodowca monitoruje na bieżąco parametry środowiska wodnego, które mają bezpośredni wpływ na dobrostan ryb (przede wszystkim: temperatura, tlen, pH, dopływ wody).
- 4.17** Hodowca prowadzi żywienie ryb uwzględniając ich stadia rozwoju oraz warunki środowiskowe.
- 4.18** W trakcie transportu i przetrzymywania, hodowca dba o utrzymanie odpowiednich parametrów jakościowych wody.
- 4.19** Hodowca kontroluje przed załadunkiem lub rozładunkiem ryb w gospodarstwie dokumentację mycia i dezynfekcji środka transportu.
- 4.20** Hodowca zapewnia właściwe warunki prezentacji i sprzedaży żywych ryb.
- 4.21** W przypadku uśmiercania ryb podczas sprzedaży hodowca stosuje techniki dopuszczone prawem.

V. GOSPODAROWANIE WODĄ

Stawy jako zbiorniki wodne opisywane są co najmniej kilkoma definicjami, które nie zawsze prezentują się jednolicie. Słownik Języka Polskiego definiuje staw jako „*śródlądowy zbiornik stojącej wody*”. Równie lakoniczny opis stawu znajduje się w Słowniku Hydrobiologicznym: „*śródlądowy, płytki i przeważnie słodkowodny zbiornik wodny, w obrębie, którego nie można wyróżnić strefy głębinowej, profundalu i otwartej toni wodnej, pelagialu*”. Nieco szerszą definicję można znaleźć w internetowym portalu wiedzy Wikipedia, gdzie staw to: „*zbiornik wodny, stosunkowo płytki – pozbawiony strefy głębinowej, zazwyczaj mniejszy od jeziora i większy od terenu podmokłego oraz mniej pokryty roślinnością, niż teren podmokły*”. W swym zakresie pojęć najpełniejszą definicję stawu prezentuje Encyklopedia PWN: „*staw, hydrol. płytki (głębokość 0,25–4 m), śródlądowy zbiornik wody zastawionej, stojącej lub przepływającej, o zróżnicowanej powierzchni (od kilkunastu m² do kilkuset ha)*”. I dalej: „*rozdziela się stawy naturalne — rozlewiska wody gromadzącej się w zagłębieniu terenu; stawy sztuczne — zbiorniki wodne tworzone przez spiętrzenie wód do celów gospodarczych (np. stawy przy młynach wodnych) lub dekoracyjnych (np. w parkach); staw rybny służy do hodowli, chowu lub czasowego przetrzymywania ryb (gospodarstwo stawowe); także część składowa nazw geograficznych jezior górskich, np. Czarny Staw Gąsienicowy*”. Choć i ta definicja nie wypełnia swym opisem tak złożonego zjawiska jakim jest staw, a w szczególności staw rybny i dodatkowo je komplikuje wprowadzając pojęcie „staw” odnoszące się do niektórych jezior, należy uznać, że na tle innych definicji już sam fakt uwzględnienia stawu rybnego zasługuje na uwagę. Pojęcie stawu rybnego szerzej opisuje definicja Głównego Urzędu Statystycznego opracowana na potrzeby Powszechnego Spisu Rolnego, gdzie stawy to: „*Płytkie zbiorniki wody (najczęściej do 2 metrów głębokości), bezodpływowe, zasilane głównie przez opady atmosferyczne oraz płytkie wody podziemne. Stawy mogą być utworzone w sposób naturalny (naturalne zagłębienia terenu wypełnione wodą) lub wykonane sztucznie (baseny betonowe lub z elementów prefabrykowanych oraz stawy ziemne wykopane w miejscu nadającym się do hodowli), a w ich zakresie spuszczone i niespuszczone. Stawy naturalne są przeważnie niespuszczone, zaś sztuczne mogą zaliczać się do jednej i drugiej grupy*”. Powyższe opisy ukazują różnorodność pojęcia jakim jest staw rybny i w niektórych tylko ujęciach odnoszą się do sposobu, w jaki woda zostaje na krótszy lub dłuższy czas zdeponowana w misie stawu wyznaczonej gołbami i/lub naturalnym ukształtowaniem terenu.

Ziemne stawy rybne z którymi mamy do czynienia w akwakulturze stawowej na terenie

Polski, prezentują się pod tym względem wyjątkowo niejednolicie. Źródłem ich zasilania mogą być zatem wody:

- rzeczne
- jeziorowe
- opadowo-roztopowe
- drenowo-melioracyjne
- źródlane
- gruntowe
- mieszanego pochodzenia

Niezależnie od źródła, przyjętej technologii chowu, czy spektrum produkowanych

gatunków, woda jest najbardziej oczywistym elementem i pojęciem terminu „akwakultura” i jako taka powinna być traktowana ze szczególną pieczołowitością i uwagą. Ilość dostępnej wody oraz jej jakość, już na etapie planowania i projektowania obiektów w których prowadzi się chów lub hodowlę ryb decydują o skali i przyszłym sukcesie przedsięwzięcia. Niewłaściwie przeprowadzony proces określenia ilości dostępnej wody, czy też niewłaściwa ocena jej jakości spowodują, że zamierzony efekt produkcyjny nie będzie mógł być osiągnięty. Uwagi powyższe dotyczą również ewentualnych przyszłych zmian mających miejsce już w trakcie eksploatacji obiektu. Zasoby wodne nie są nieograniczone i z tego powodu każdorazowo decyzje dotyczące rozbudowy gospodarstwa, czy też zwiększenia ilości i sposobu zasilania w wodę muszą być poprzedzone szczegółową analizą jej dostępności i jakości. Opracowywane w tym celu operaty wodnoprawne są podstawą dla uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na korzystanie z wód dla celów rybackich.

Woda to naturalne środowisko życia ryb, zapewniające im pożywienie, tlen niezbędny w procesach życiowych, a także ochronę. Prowadzenie chowu i/lub hodowli ryb w stawach nie jest w żaden sposób procesem zużywającym wodę, tak jak las nie podlega istotnemu zużyciu tylko z powodu występowania w nim wielu gatunków zwierząt, czy wiatr, który nie słabnie z powodu obecności żagliówek. Woda w stawowej gospodarce rybackiej służy do napełnienia mis stawowych, gdzie następnie pozostaje przez czas niezbędny dla osiągnięcia zakładanego celu produkcyjnego, zwykle przez kilka miesięcy. Czas ten ulega wydłużeniu wszędzie tam, gdzie konstrukcja systemu rozprowadzania wody w gospodarstwie karpiovym umożliwia powtórne jej wykorzystanie. Dla przykładu, gdzie tylko jest to możliwe, woda spuszczana z tarlisk czy przesadek pierwszych może być z powodzeniem wykorzystana do napełniania przesadek drugich, bądź wykorzystana do uzupełniania strat wody w innych stawach. Równocześnie oczywiste jest, że stawy karpiove podlegają tym samym procesom fizycznym co inne zbiorniki, czy cieki. Woda odparowuje, infiltruje dno i groble, wreszcie przesiąka gromadząc się w rowach opaskowych. Te naturalne procesy nie powinny jednak być opisywane jako zużycie wody, bowiem towarzyszą każdemu procesowi związanemu z jej gromadzeniem, czy przemieszczaniem, także w warunkach naturalnych. W ten sposób woda nie znika ze środowiska, lecz krążąc w nim przyczynia się do utrzymania właściwego poziomu nawodnienia otaczającego terenu, a skracając obieg pary wodnej w atmosferze zwiększa wilgotność powietrza w otoczeniu stawów, czym tworzy warunki dla bujnego rozwoju roślinności. Ta z kolei staje się miejscem bytowania, żerowania, rozrodu i odpoczynku wielu gatunków zwierząt. Powyższe argumenty zdecydowanie świadczą za wpisaniem stawów w system małej retencji, czyli nie tyle służącej zasilaniu rzek w wodę w obliczu suszy, ile w prosty sposób zatrzymującej wodę lokalnie. Funkcja retencyjna stawów realizowana dzięki wysiłkom i zaangażowaniu hodowców wypełniających w ten sposób oczywistą potrzebę i powinność państwa, powinna być wspierana nakładami finansowymi ze środków publicznych, pokrywającymi przynajmniej koszty prowadzenia działań odtwarzających pojemność mis stawowych. Retencyjna rola stawów rozpoczyna się wiosną, gdy ewentualny nadmiar wody płynącej rzekami może być zaabsorbowany przez stawy, a jesienią, w okresie deficytu opadów oddany rzekom, stabilizując w ten sposób ilość wody płynącej ich korytami. Zaburzenia klimatyczne nie zmieniają tego obrazu, bowiem nadmiar wody pojawiający się podczas całego sezonu produkcyjnego może być przez stawy przyjęty, co nie tylko przyczynia się do stabilizacji przepływów, ale dodatkowo spełnia funkcję ochrony otaczających terenów przed powodzią. Terminy napełniania stawów wodą to nie tylko wymóg określony pozwoleniem

wodnoprawnym, to przede wszystkim sposób na stworzenie rydom właściwych warunków życia. Zbyt późne w relacji do terminu obsady ryb napełnienie stawów wodą skutkuje niedostatecznym uformowaniem się naturalnej bazy pokarmowej. Zbyt wczesne napełnienie stawów z kolei przyczynia się do niepełnego wykorzystania tej bazy z powodu obsady ryb nietrafionej w czas sukcesji gatunków i biomasy bezkręgowców wodnych.

Zjawiska naturalne oraz ludzkie działania (lub ich brak) prowadzące w trakcie sezonu do utraty wody przez stawowe gospodarstwa rybackie powodują wystąpienie skutku w postaci naruszenia dobrostanu ryb, czego finalnym efektem jest nieosiągnięcie zamierzonego celu produkcyjnego. Dlatego też, utrzymywanie należytego i opisanego operatem wodnoprawnym poziomu napełnienia stawów jest podstawowym czynnikiem warunkującym zachowanie

dobrostanu ryb i właściwe funkcjonowanie gospodarstwa.

Dorzecza, czyli powiązane z sobą systemy spływu wód powierzchniowych tworzą przestrzenną sieć wzajemnych powiązań. Wszystkie funkcjonujące w dorzeczach stawowe gospodarstwa rybackie korzystają z tego samego zasobu i tej samej infrastruktury dorzecza. Technologia prowadzenia stawowej gospodarki rybackiej jest wspólna dla wszystkich użytkowników w dorzeczu, zatem nie tylko obliczenia wstępne na etapie tworzenia gospodarstw powinny uwzględniać istniejące zasoby, ale korzystanie z nich powinno mieć wymiar zrównoważony i bezkonfliktowy. Dlatego też, w celu zapobieżenia występowaniu okresowych braków wody, zasadą powinna być solidarna współpraca pomiędzy gospodarstwami położonymi w tym samym dorzeczu w okresie napełniania stawów. Z kolei współpraca taka mająca miejsce podczas spuszczenia wody ze stawów, umożliwia sprawne przeprowadzenie odłowów ryb oraz zabezpieczenie okolicznych terenów przed podtopieniem lub zalaniem, co sprzyja zachowaniu dobrego odbioru społecznego rybactwa stawowego

Opisane powyżej podstawowe reguły korzystania z wód w celu prowadzenia stawowej gospodarki rybackiej stanowią elementy dobrej praktyki przedstawione poniżej:

- 5.1** Hodowca posiada aktualne pozwolenie wodnoprawne na korzystanie z wód dla celów rybackich lub jest ono w trakcie przedłużenia terminu obowiązywania.
- 5.2** Hodowca dba o zachowanie ilości i jakości zasobów wodnych dla celów prowadzenia działalności własnej, innych gospodarstw oraz dla przyszłych pokoleń.
- 5.3** Hodowca prowadzi działania wspierające retencję wody.
- 5.4** Pojawiający się okresowo nadmiar wody w rzece hodowca wykorzystuje do napełniania stawów lub uzupełniania ich zalewu.
- 5.5** Terminy napełniania stawów wodą uwzględniają zarówno możliwości hydrauliczne obiektu, jak i potrzeby ryb.
- 5.6** Napełnianie przez hodowcę stawów karpiovych wodą w okresie zimowo-wiosennym jest zasadą technologiczną i równocześnie dobrą praktyką sprzyjającą wpisaniu cyklu produkcyjnego w naturalny rytm przyrodniczy.
- 5.7** Napełnianie stawów poza okresem wczesnowiosennym uzasadnione jest względami technologicznymi. Dotyczy to w szczególności tarlisk, przesadek pierwszych i drugich, zimochowów i magazynów.
- 5.8** Stawów narybkowych obsadzanych wylęgiem hodowca nie napełnia wodą wcześniej,

aniżeli wynika to z potrzeb technologicznych. Wyjątkiem są wynikające z indywidualnej charakterystyki gospodarstwa warunki stwierdzonego regularnego niedoboru wody w okresie przewidzianym na napełnianie stawów narybkowych.

- 5.9** Hodowca dba o utrzymywanie wody w stawach na wyznaczonym dla danego stawu poziomie. Straty wody powodowane parowaniem oraz infiltracją są uzupełniane na bieżąco w miarę dostępności wody oraz zgodnie z aktualnym pozwoleniem wodnoprawnym.
- 5.10** Technologicznie uzasadnione obniżanie zalewu lub spuszczenie wody ze stawu w trakcie sezonu jest dopuszczalne. W szczególności dotyczy to tarlisk oraz przesadek I.
- 5.11** W sytuacjach awaryjnych, związanych z koniecznością zachowania dobrostanu ryb, ich leczenia, a także potrzebami rynku, hodowca może spuścić wodę ze stawu w trakcie sezonu z zachowaniem jej ponownego wykorzystania w innym miejscu gospodarstwa, o ile istnieje taka możliwość.
- 5.12** Przed spodziewanymi intensywnymi opadami deszczu, hodowca może spuścić część wody ze stawów dla stworzenia rezerwy powodziowej i ochrony otaczających terenów przed zalaniem. Temu samemu celowi sprzyja przyjmowanie w okresie powodziowym nadmiaru wód do stawów pozostających bez zalewu.
- 5.13** Hodowca ogranicza ubytki wody z mis stawowych dbając o szczelność mniczków i stan grobli. W przypadkach technicznie uzasadnionych do uzupełnienia zalewu wykorzystuje wody przesiąkowe gromadzone w rowach opaskowych.
- 5.14** W przypadku wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia ryb, hodowca może spuścić wodę w celu ich odłowu, jak i dokonać nadzwyczajnego poboru wody dla uzupełnienia lub napełnienia stawu.
- 5.15** Terminy spuszczenia wody ze stawów hodowca określa indywidualnie, z uwzględnieniem przebiegu sezonu oraz możliwości magazynowania odłowionych ryb.
- 5.16** Gospodarowanie wodą hodowcy planują i wykonują w sposób skoordynowany między gospodarstwami.
- 5.17** Jako zasadę należy przyjąć stosowanie technik i technologii pozwalających na oszczędne korzystanie z wody. Tam gdzie to możliwe hodowca wielokrotnie wykorzystuje pobraną wodę.

VI. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOCI

Bezpieczeństwo żywności to ogół warunków, które muszą zostać spełnione w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka, a produkt jest uznany za niebezpieczny w chwili gdy jest szkodliwy dla zdrowia lub nie nadaje się do spożycia przez ludzi. Żywność zdefiniowana jako bezpieczna wzbudza zaufanie konsumenta do oferowanych produktów i jest ważnym argumentem dodatkowym do niezaprzeczalnych walorów odżywczych produktów akwakultury. Już na etapie obsadzania stawów rybnych hodowca staje się producentem

żywności, dlatego też powinien mieć na uwadze bezpieczeństwo produkcji i kontrolować je poprzez monitorowanie parametrów środowiskowych oraz świadome wykorzystywanie weterynaryjnych środków leczniczych wraz z zachowaniem okresu karencji. Do spożycia przez ludzi mogą być przeznaczone tylko ryby, które nie wykazują chorobowych objawów klinicznych oraz mają potwierdzone pochodzenie. Każda forma produkcji i zbywania produktów akwakultury podlega zgłoszeniu do PLW. Hodowca ma możliwość wybrania jednej lub wielu form sprzedaży i przetwarzania ryb w zależności od możliwości produkcyjnych gospodarstwa lub zapotrzebowania rynku:

- sprzedaż bezpośrednia
- rolniczy handel detaliczny
- działalność lokalna, marginalna i ograniczona
- zakład zatwierdzony

Bez względu na wybraną formę postępowania z rybami, hodowca wdraża procedury higieny procesu dookreślone prawnie, mając na celu produkcję bezpiecznej żywności a finalnie zdrowie i życie konsumenta.

- 6.1 Hodowca rejestruje u PLW każdą działalność polegającą na sprzedaży i przetwarzaniu produktów akwakultury.
- 6.2 Hodowca zapewnia odpowiednie warunki produkcji, w tym przeszkolenie personelu w zakresie zasad higieny, oraz monitoruje na bieżąco parametry przetwarzania.
- 6.3 Hodowca dba o identyfikowalność każdej partii produktów akwakultury.
- 6.4 Hodowca zapewnia na każdym etapie produkcji odpowiednie warunki higieniczne zapobiegające zanieczyszczeniu produktu (czynnikami biologicznymi, fizycznymi lub chemicznymi).
- 6.5 Osoby mające kontakt z rybami podlegającymi sprzedaży do konsumpcji lub przetworzeniu posiadają orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy wymagającej kontaktu z żywnością oraz przestrzegają zasad higieny produkcji.
- 6.6 Hodowca zapewnia, aby uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego (uppz) były magazynowane i zagospodarowywane (unieszkodliwiane) w sposób zgodny z wymaganiami prawnymi.
- 6.7 Hodowca dba aby gotowe produkty wprowadzane na rynek miały zachowany łańcuch chłodniczy na każdym etapie produkcji, transportu i prezentowania do sprzedaży.
- 6.8 W każdym przypadku podejrzenia wystąpienia zagrożenia dla zdrowia ludzi przez wprowadzony na rynek produkt, hodowca podejmuje działania zmierzające do wycofania produktu z rynku oraz jego unieszkodliwienia zgodnie z nakazem PLW.

VII. KRÓTKI ŁAŃCUCH DOSTAW

Wraz z wejściem w życie w naszym kraju gospodarki rynkowej pod koniec XX wieku, pojawiły się mechanizmy rynkowe, a prawo popytu i podaży realnie zawitało również do gospodarstw rybackich. Rolę państwowego monopolisty w handlu rybami - „Centrali Rybnej”, zaczęły przejmować sieci sklepów wielkopowierzchniowych, ale na początku transformacji gospodarczej, dla samych gospodarstw rybackich, system sprzedaży niewiele się zmienił. Karpie sprzedawane były w formie żywej, niemal w całości przed świętami Bożego Narodzenia. Coraz ważniejsze było przy tym posiadanie sprawnego transportu do przewozu żywych ryb w dowolny

zakątek naszego kraju. Nierzadko zresztą samochody należące do firm rybackich na przykład ze Wschodniej Polski, na trasie spotykały się z samochodami gospodarstw z Polski Zachodniej. W konsekwencji, ryby ze stawów sprzedawane były najczęściej daleko od miejsc, gdzie były hodowane. W tym czasie pojawiały się już pierwsze jaskółki skracania łańcucha dostaw, ze stawu na stół. Pomocne w rozwijaniu punktów sprzedaży przy gospodarstwach, a także przetwórcy, smażalnia ryb, okazały się fundusze unijne, które były dostępne po 2004 roku, czyli po akcesji Polski do Unii Europejskiej. W ostatnich latach, tempo przemian w zakresie dywersyfikacji sprzedaży karpia, uległo znacznemu przyspieszeniu. Po rezygnacji sklepów wielkopowierzchniowych ze sprzedaży żywych karpia, powstała luka podażowa, którą stara się wypełniać sprzedaż bezpośrednia w gospodarstwach i na bazarach. Właśnie ten rodzaj handlu – karp sprzedawany z basenów z wodą, uśmiercany i sprawiany w miejscu sprzedaży, jest kwintesencją krótkiego łańcucha dostaw. Także sprzedaż karpia przetworzonych w przy obiektowych przetwórcach ryb, dostarczanych do odbiorców na bieżąco, „z dnia na dzień”, wpisuje się doskonale w ideę krótkiego łańcucha dostaw.

Interesujące są przy tym powody, dla których właściciele i użytkownicy gospodarstw rybackich rozwijają swoje lokalne rynki w krótkich łańcuchach dostaw. Główną motywacją jest chęć osiągnięcia wyższych cen i większej niezależności od odbiorców hurtowych ze względu na wahania cen i to nie tylko w sytuacji nadmiernej podaży. Kolejnymi czynnikami w kwestii skracania drogi ryb do klientów, jest potrzeba utrzymania płynności finansowej i sprzedażowej przez cały rok, budowanie własnego lokalnego rynku i marki gospodarstwa. W trakcie rozwijania różnego rodzaju usług w krótkich łańcuchach dostaw, pojawia się najczęściej zapotrzebowanie na nowych pracowników, a zatrudnienie mogą znaleźć członkowie rodzin i społeczności lokalnej. Z kolei barierą w skracaniu łańcucha dostaw, może być słabe zaplecze techniczne, niekorzystna lokalizacja (z dala od ośrodków miejskich i uczęszczanych tras samochodowych), słaby rynek pracy, a także niekorzystne warunki przyrodnicze, w tym mała dostępność wody w przypadku zamiaru odławiania ryb na przykład w okresie letnim.

Pomimo różnych uwarunkowań, skracanie łańcucha dostaw w wielu gospodarstwach zachodzi na naszych oczach i to niezależnie od wielkości podmiotu, czy ilości odławianych ryb. Faktem jest, że znacznie większy udział sprzedaży w krótkich łańcuchach dostaw karpia, co oczywiste, mają gospodarstwa mniejsze i średnie, niż duże i bardzo duże.

W dzisiejszej rzeczywistości gospodarczej wykształciły się różne formy docierania bezpośredniego lub z jednym pośrednikiem, do klienta ostatecznego. Do najpopularniejszych należą:

1. Sprzedaż Bezpośrednia i Rolniczy Handel Detaliczny
2. Przetwarzanie ryb.
3. Gastronomia rybna
4. Dostawa na przykład ryb patroszonych bezpośrednio do sklepów, działu HoReCa, odbiorców indywidualnych.
5. Handel obwoźny z użyciem aut i przyczep wyposażonych w lody chłodnicze.
6. Łowiska wędkarskie.
7. Handel wysyłkowy on-line.

Opisane powyżej analiza rynku i perspektywy rozwoju krótkich łańcuchów dostaw w handlu rybami ze stawów karpowych stanowią elementy dobrej praktyki przedstawione poniżej:

- 7.1 Hodowca posiada nadany przez PLW właściwy numer weterynaryjny na wybraną formę sprzedaży.
- 7.2 Hodowca dba o dobrostan ryb na każdym etapie ich sprzedaży.
- 7.3 Hodowca bierze udział w szkoleniach i korzysta z dostępnych materiałów w zakresie dobrostanu ryb i zasad nowoczesnej sprzedaży (w tym „ABC Sprzedaży Karp”).
- 7.4 Hodowca przeprowadza szkolenie stanowiskowe w zakresie dobrostanu ryb dla osób je sprzedających.

- 7.5** Osoby sprzedające ryby i ich przetwory posiadają ważne orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych.
- 7.6** Hodowca oraz osoby sprzedające ryby przestrzegają zaleceń Głównego Lekarza Weterynarii lub innego właściwego organu administracji, w tym zasady, aby ryba żywa przebywała poza środowiskiem wodnym w możliwie jak najkrótszym czasie.
- 7.7** Hodowca dba o jakość sprzedawanych produktów rybnych, a także o funkcjonalność i estetykę stoiska sprzedażowego.
- 7.8** Hodowca zapewnia identyfikowalność swoich ryb i produktów rybnych.
- 7.9** Hodowca dba, aby certyfikat potwierdzający pochodzenie ryb, używany był wyłącznie przez sprzedawców uprawnionych do posługiwania się nim.

VIII. SŁOWNICZEK POJĘĆ

choroby ryb – zaburzenia powodujące pogorszenie stanu zdrowia ryb, w tym możliwe ponadnormatywne śnięcia ryb.

cykl produkcyjny - okres od rozpoczęcia do zakończenia procesu chowu ryb

dokumentacja hodowlana – wszelkiego rodzaju sprawozdania i zapisy prowadzone przez hodowcę ryb, w wersji elektronicznej lub papierowej, dotyczące przebiegu chowu i hodowli ryb. Są to m.in. księgi stawowe, kwestionariusze statystyczne (RRW-22), sprawozdanie o poborze wody do napełniania stawów rybnych (OS-4), protokoły obsad i odłowu stawów, rejestry dezynfekcji sprzętu rybackiego.

karmisko – oznaczone miejsce w stawie karpowym, w którym zadawana jest rydom karma

kultura stawu karpowego – utrzymywanie wysokiej zdolności produkcyjnej stawu poprzez stosowanie różnorodnych zabiegów, których celem jest zwiększanie przyrostów ryb

naturalny pokarm – organizmy roślinne i zwierzęce rozwijające się w stawie, stanowiące pokarm dla ryb

obiekt stawowy – integralny terytorialnie system stawów wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi i rybackimi, służącymi do chowu, hodowli lub przetrzymywania ryb

obsada - wyrażona w sztukach i kilogramach ilość ryb wpuszczonych do stawu lub czynność polegająca na wpuszczaniu (obsadzaniu) ryb do stawu

- odłów** – wyrażona w sztukach i kilogramach ilość ryb odłowionych ze stawu lub czynność pozyskiwania (odławiania) ryb ze stawu
- odłówka** - urządzenie służące do odłowu żywych ryb z różnych kategorii stawów i magazynów. Zamontowane w odłówce kraty lub sieci umożliwiają oddzielenie napływających ryb od wody, która zostaje odprowadzona poza odłówkę
- odpijanie** – przetrzymywanie ryb celem przywrócenia kondycji, oczyszczenia ciała (a przede wszystkim skrzeli) z różnego rodzaju zanieczyszczeń, dotlenienie a także pozbycie się obcego zapachu Kodeks Dobrej Praktyki Rybackiej w Chowie i Hodowli Ryb
- płuczka** – urządzenie przenośne lub stacjonarne umożliwiające przetrzymywanie żywych ryb na przepływie czystej wody celem ich odpicia
- staw karpowy** – staw przeznaczony do chowu, hodowli lub przetrzymywania karpia lub innych gatunków ryb o podobnych wymaganiach środowiskowych, z wodą stagnującą lub słabo przepływającą, nagrzewającą się do temperatury powyżej 20°C w okresie letnim; jest to staw, w którym pokarm naturalny może stanowić podstawę produkcji ryb

ugorowanie (rybackie) stawu – okres nierybackiego, z reguły rolniczego, wykorzystania stawów ziemnych typu karpowego np. do produkcji zielonej masy czy zbóż. Ugorowaniem nie jest osuszanie dna stawowego, np. zimochowów czy przesadek I, wynikające z normalnego cyklu produkcyjnego.

wierzchowina – wypłycone i silnie zarośnięte partie dna stawów karpowych powstające w efekcie kumulowania obumarłych i niezmineralizowanych części roślin oraz mułu i zawiesiny nanoszonej do mis stawowych z dopływającą wodą

zagęszczenie obsady – ilość ryb wyrażona w sztukach lub kilogramach na powierzchnię stawu

IX. WARUNKI STOSOWANIA KODEKSU PRZEZ ZAINTERESOWANE PODMIOTY; PRZEGLĄDY I WERYFIKACJA PRZESTRZEGANIA JEGO POSTANOWIEŃ

1. Podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie aktualizacji Kodeksu wpisanego na listę kodeksów Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi 30 czerwca 2015 r. jest Towarzystwo Promocji Ryb z siedzibą w Złotorii, 87-162 Złotoria, ul. Warszawska 4a, wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000240551, posiadające NIP 9562161492.
2. Nadzór nad stosowaniem Kodeksu sprawuje Kapituła tworzona przez reprezentację organizacji rybackich oraz zespół autorski.
3. Stosowanie Kodeksu opiera się na zasadzie dobrowolności.
4. Przystąpienie do stosowania Kodeksu wymaga złożenia pisemnej deklaracji Kapitulie przez podmiot zainteresowany.
5. Podmiot, który przystąpił do stosowania Kodeksu:
 - a. otrzymuje stosowny certyfikat ważny w roku kalendarzowym na który został wydany,
 - b. może publicznie powoływać się na ten fakt w materiałach informacyjnych oraz reklamowych,
 - c. poddaje się kontroli przestrzegania postanowień Kodeksu.
6. Podmiot, który przystąpił do stosowania Kodeksu może w każdym czasie odstąpić od jego stosowania.
7. Kapituła powołuje zespół odpowiedzialny za weryfikację stosowania postanowień Kodeksu.
8. W przypadku wykrycia odstępstw od postanowień Kodeksu, zespół odpowiedzialny za weryfikację stosowania postanowień Kodeksu przedstawia kontrolowanemu podmiotowi zalecenia pokontrolne, wskazując termin dostosowania się do nich pod rygorem cofnięcia certyfikatu.

X. LISTA KONTROLNA KODEKSU

POZYCJA KODEKSU	BADANY PARAMETR	DOWODY/ KOMENTARZ	OCENA	OPIS
1.1a	Czy hodowca posiada ważne pozwolenie wodnoprawne	okazanie dokumentów		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
1.1b	Czy hodowca posiada weterynaryjny numer identyfikacyjny	okazanie dokumentów		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
1.2	Czy hodowca składa sprawozdanie wymienione w art. 2 Kodeksu (RRW-22)	okazanie potwierdzeń złożenia		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
1.6	Czy hodowca prowadzi księgę stawową	okazanie dokumentu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
2.1	Hodowca prowadzi chów ryb w tradycyjnych stawach karpowych	kontrola na miejscu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
2.7	Hodowca monitoruje podstawowe parametry wody	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
2.9	Hodowca monitoruje tempo przyrostu ryb	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
2.12	Hodowca posiada stałe lub ruchome urządzenia do odpijania ryb	okazanie urządzeń		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy

2.13	Hodowca stosuje w obiekcie urządzenia uniemożliwiające migrację ryb	okazanie urządzeń		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
3.2	Hodowca dysponuje miejscem do bezpiecznego przechowywania substancji chemicznych (nawozów, paliw, itp.)	okazanie pomieszczeń		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
3.4	Hodowca posiada zgodę na działania ograniczające występowania na stawach szkodników rybackich	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
3.9	Hodowca stosuje techniki oszczędności surowców, materiałów i energii	okazanie dokumentacji lub kontrola na miejscu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
3.10	Hodowca posiada miejsce do składowania odpadów	okazanie dokumentacji lub kontrola na miejscu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
4.2	Hodowca wdraża zasady dobrej praktyki higienicznej i/lub bioasekuracji	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy

4.3	Hodowca realizuje program nadzoru stanu zdrowia ryb	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
4.7	Hodowca poddaje się kontrolom prowadzonym przez PLW	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
4.9	Hodowca posiada dokumentację potwierdzającą zdrowotność oraz pochodzenie ryb	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
4.11	Hodowca posiada zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie dobrostanu ryb	okazanie dokumentu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
4.18	Hodowca prowadzi dokumentację mycia i dezynfekcji sprzętów rybackich i środków transportu	okazanie dokumentu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
5.3	Hodowca prowadzi działania wspierające retencję wody	kontrola na miejscu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
5.12	Hodowca dba o stan techniczny urządzeń służących do piętrzenia i utrzymywania wody w stawach	okazanie urządzeń		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy

6.1	Hodowca posiada decyzje PLW na sprzedaż ryb i przetworzonych produktów akwakultury	okazanie dokumentu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
6.5	Osoby mające kontakt z rybami podlegającymi sprzedaży do konsumpcji lub przetworzeniu posiadają orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy wymagającej kontaktu z żywnością	okazanie dokumentacji		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
6.7	Hodowca posiada dokumenty potwierdzające unieszkodliwienie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (uppz)	okazanie dokumentu handlowego		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy
7.4	Hodowca przeprowadza szkolenie stanowiskowe w zakresie dobrostanu ryb dla osób je sprzedających	okazanie dokumentu		0 - nie spełnia 1 - spełnia 1- nie dotyczy

Kryteria graniczne oceny:

spełnienie wymagań

1 - spełnia

0 - nie spełnia

1 - nie dotyczy

XI. CERTYFIKAT O UCZESTNICTWIE W STOSOWANIU KODEKSU

Certyfikat o uczestnictwie podmiotów w stosowaniu kodeksu jest dokumentem wystawianym przez Kapitułę odpowiedzialną za nadzór nad stosowaniem Kodeksu i zawiera:

- a. oznaczenie podmiotu który przystąpił do stosowania Kodeksu,
- b. oznaczenie Kodeksu wraz z odwołaniem do wykazu kodeksów prowadzonego przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa,
- c. wskazanie okresu ważności certyfikatu,
- d. oznaczenie podmiotu nadającego Certyfikat,
- e. podpisy osób upoważnionych do wystawienia certyfikatu.

WNIOSEK
o przyznanie certyfikatu potwierdzającego stosowanie
KODEKS DOBREJ PRAKTYKI CHOWU I HODOWLI RYB W STAWACH KARPIOWYCH

Dane gospodarstwa rybackiego przystępującego do stosowania Kodeksu

Imię, nazwisko lub pełna nazwa gospodarstwa rybackiego:

Adres siedziby:

Lokalizacja obiektu hodowlanego (wymienić wszystkie lokalizacje):

Numer pozwolenia wodnoprawnego (wymienić wszystkie numery):

Numer weterynaryjny (wymienić wszystkie numery):

Telefon:

E-mail:

Osoba upoważniona do kontaktu w sprawie stosowania Kodeksu

.....
data i podpis

Potwierdzam przyjęcie wniosku do realizacji
(data, podpis osoby przyjmującej deklarację)

Imię i nazwisko

Adres

Reprezentujący:
(nazwa gospodarstwa rybackiego)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że:

z dniem przystępuję do stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki
 Chowu i Hodowli Ryb w Stawach Karpowych

Spełniam wymagania Kodeksu

Zapoznałem się z procedurą nadawania Certyfikatu i akceptuję jej postanowienia.

Załączona Lista Kontrolna zawiera prawdziwe dane.

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych niezbędnych do przyznania certyfikatu
 potwierdzającego stosowanie Kodeksu zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj.
 Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 z późn. zmianami).

Deklaruję powiadamianie Kapituły o wszelkich zmianach danych zawartych we wniosku i niniejszym oświadczeniu.

Załączam:

- wypełnioną Listę Kontrolną Kodeksu
- potwierdzenie wpłaty za wydanie Certyfikatu

.....
data i podpis

W WYNIKU PRZEPROWADZONEGO AUDYTU

GOSPODARSTWO RYBACKIE JAN KOWALSKI

OTRZYMUJE CERTYFIKAT
SPEŁNIANIA WYMOGÓW KODEKSU DOBREJ PRAKTYKI
CHOWU I HODOWLI RYB W STAWACH KARPIOWYCH GWARANTUJĄCYCH
DOBROSTAN I NAJWYŻSZĄ JAKOŚĆ PRODUKTÓW
WPROWADZANYCH NA RYNEK

nr X

Ważność certyfikatu do:
31.12.202Xr.

NA LIŚCIE KODEKSÓW

Ministerstwa Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

PRZEWODNICZĄCY
KAPITUŁY

Jan Kowalski
Jan Kowalski

CERTYFIKAT WYDANY PRZEZ:
KAPITUŁA
KDP000002000X

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.